

***A gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*) és a vetési bagolylepke (*Agrotis segetum*)
2019 évi rajzásdinamikájának vizsgálata VARL+ feromoncsapdákkal***

Az ULT-NYIDOTER által, 2019 évben hét helyszín dohányültetvényein, Kunadacson, Nagykállón, Hajdúhadháza, Nyíregyháza, Ófehértó, Debrecenben és Encsencsen, kihelyezett VARL+ feromoncsapdák segítségével történő vizsgálatok folytak annak megállapítására, hogy a gyapottok bagolylepke milyen egyedszámmal telepedik be a dohányültetvényekbe. A vizsgálatok elsődleges célja a védekezések megfelelő időzítése. Mintavételi helyenként 1-1 VARL+ feromoncsapda került kihelyezésre. A csapdák által fogott egyedszám 2019. július 2-től augusztus 30-ig, heti gyakorisággal volt ellenőrizve.

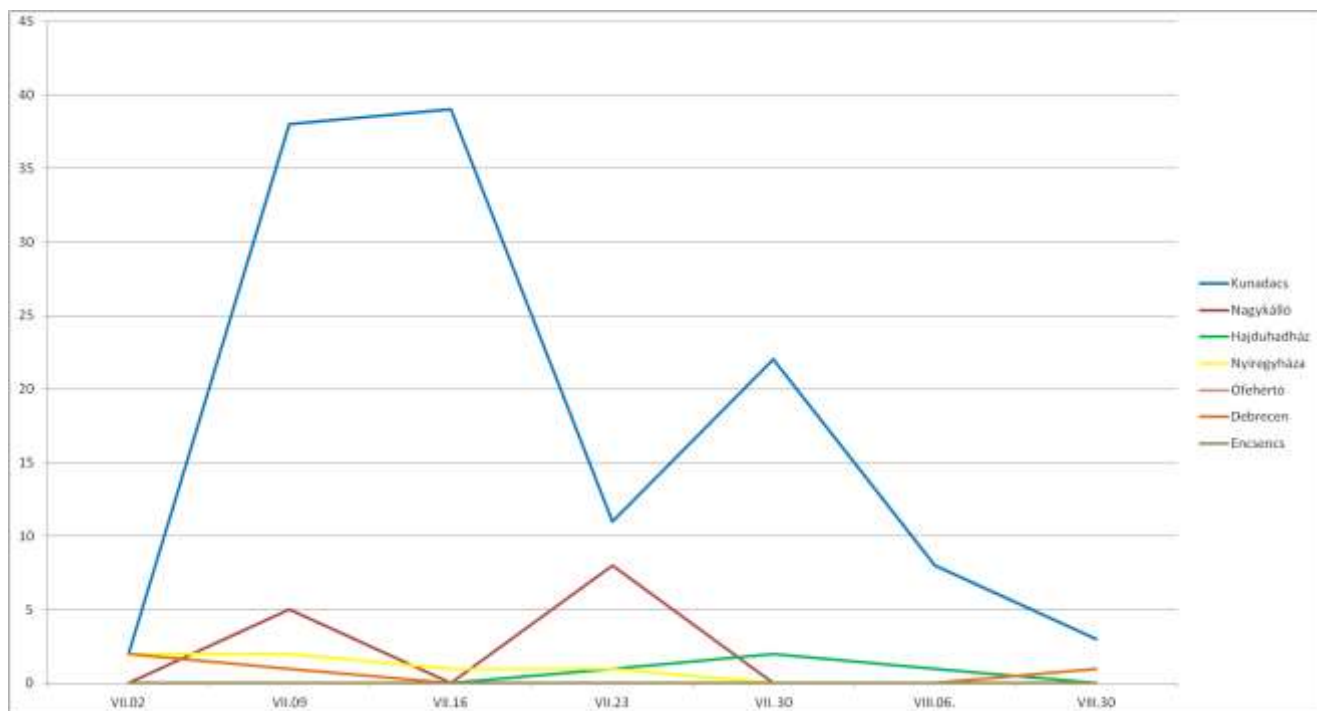
A vetési bagolylepke egyedszámát a Kunadacson és a Nyírségben összesen 22 mintavételi helyen, 2019. április 30-tól június 4-ig végezték VARL+ feromoncsapdák segítségével, a csapdatartalom hetente történő ellenőrzése mellett.

Eredmények és megvitatásuk

Gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*)

1. táblázat: A vizsgálati helyszíneken kihelyezett VARL+ csapdák gyapottok bagolylepke összesített fogási eredményei

Helyszín	<i>Helicoverpa armigera</i> összegyedszám
	2019
Kunadacs	123
Nagykálló	13
Hajdúhadház	4
Nyíregyháza	6
Ófehértó	0
Debrecen	4
Encsencs	0
Összesített fogási adat	150

1. ábra. A *Helicoverpa armigera* rajzásdinamikája a mintavételi helyeken kihelyezett VARL+ csapdák fogási eredményei alapján (2019)

A 2019 évben a VARL+ csapdák összesen 150 gyapottok bagolylepke hím egyedét fogtak. Ez az eredmény a 2018 évi egyedszámnak a hatoda. A számottevő egyedszám csökkenés a faj vándorlepke mivoltában keresendő, tehát csak néhány évente növekszik meg jelentősen a rajzó egyedek száma. A populáció különböző élettani, biológiai okok miatt képes összeomlani.

2019-ben Kunadacson volt a legmagasabb száma a *H. armigera*-nak (1. táblázat). A július 2-től augusztus 30-ig tartó monitoring alapján jól látható, hogy a kártevőnek a vegyszeres védekezések hatására két egyedszámcsúcsa alakult ki: Kunadacson július 10-én és július 30-án; Nagykállón július 9-én és július 23-án. A többi vizsgált ültetvényben a rendelkezésünkre álló adatok alapján elenyésző számban volt jelen a kártevő, így ott a faj rajzása nem értékelhető. A következő években javasolt a csapdákat május elején kihelyezni a vizsgált ültetvényekbe, hogy a rajzás kezdeti időpontját, és az első nemzedékek kifejlődését is megismerjük.

Vetési bagolylepke (*Agrotis segetum*)

2. táblázat: A vizsgálati helyszíneken kihelyezett VARL+ csapdák vetési bagolylepke fogási eredményei 2019. tavaszán

Helyszín	IV.30.	V.07.	V.14.	V.21.	V.28.	VI.04
Nyíregyháza	3	7	24	27	14	8
Debrecen	0	38	29	57	27	9
Biri 1.	3	3	4	1	7	5
Újfehértó	2	3	5	3	2	2
Kunadacs	10	12	47	49	24	11
Nyírpazony	2	12	15	26	10	9
Kékcse	0	2	8	9	9	4
Encsencs	11	50	36	26	20	12
Ajak	6	17	11	15	22	13
Biri 2.	0	11	11	5	21	6
Nagykálló	2	11	7	5	25	4
Balkány	5	8	6	14	10	11
Hajdúhadház	8	8	11	18	13	15
Nyírtét	9	15	6	9	0	3
Apagy	5	9	0	5	0	0
Ilk	0	0	4	5	11	14
Pócspetri	2	0	15	25	34	10
Nyírkársz 1.	0	1	3	3	6	17
Bugac	21	23	16	28	23	12
Ófehértó	23	25	31	16	4	5
Geszteréd	26	50	30	35	46	35
Nyírkársz 2.	2	2	2	7	4	7
Összesen	140	307	321	388	332	212

A rendelkezésünkre álló adatok alapján a vizsgált ültetvényekben, 2019 tavaszán összesen 1699 vetési bagolylepke hímet gyűjtöttek a csapdák (3. táblázat). A legnagyobb számban Geszteréden fordult elő a kártevő (összesen 222 példány), és 100 feletti egyedszámot fogtak a Bugac, Debrecen, Encsencs, Kunadacs, Ófehértó térségeiben kihelyezett csapdák. A legkevesebb egyed Újfehértón (17) és Apagyon (19) fogtak a csapdák. Az előző évi eredmények alapján 2018-ban 1389, 2017-ben 1650, 2016-ban 1096 (csak három vizsgálati időpont volt!), 2015-ben 3277, 2014-ben 3314, 2013-ban 2230 vetési bagolylepke hímet fogtak a kihelyezett feromoncsapdák. A 2019 évi csapda fogási eredmények alapján további következtetéseket a kártevő rajzásdinamikájára vonatkozóan nem vonhatunk le, és az elsősorban májusi eredmények alapján rajzásdiagram nem készíthető. A teljes körű monitoring vizsgálatokhoz a következő években javasolt a csapdák fogási eredményeinek hetenként történő vizsgálata a faj rajzásának kezdetétől a rajzás végéig.

3. táblázat: A vizsgálati helyszíneken kihelyezett VARL+ csapdák
vetési bagolylepke összesített fogási eredményei

Helyszín	<i>Agrotis segetum</i> összegyedszám
	2019
Ajak	84
Apagy	19
Balkány	54
Biri 1.	23
Biri 2.	54
Bugac	123
Debrecen	160
Encsencs	155
Geszteréd	222
Hajdúhadház	73
Ilk	34
Kékcse	32
Kunadacs	153
Nagykálló	54
Nyíregyháza	83
Nyírkársz 1.	30
Nyírkársz 2.	23
Nyírpazony	74
Nyírtét	42
Ófehértó	104
Pócspetri	86
Újfehértó	17
Összesített fogási adat	1699

Budapest, 2019. szeptember 19.

Dr. Orosz Szilvia

Minőségirányítási referens
Entomológus

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
Növény-egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium